

De differentiatie 'TANDARTS-GNATHOLOOG'

Competenties en aanbevelingen voor een moderne
opleiding

Notitie van het
Consilium Gnathologicum van de NVGPT

Dr. P.G.F.C.M. Battistuzzi
Prof. Dr. Em. J. de Boever
Prof. Dr. A. de Laat
Prof. Dr. B. Stegenga (voorzitter)
Drs. F. de Vries (†)
Dr. K. Wabeke

5 juni 2007

1. Inleiding

Sinds 1996 kent Nederland de tandheelkundige differentiatie "tandarts-gnatholoog" (TG). In principe kan iedere tandarts, die meent te voldoen aan de eisen zoals vastgelegd in het 'Reglement voor de Tandarts Gnatholoog' van de NVGPT, in aanmerking komen voor erkenning als TG. De eerste TG'n werden via de zogenoemde 'grootvaderconstructie' geregistreerd. De meeste overige TG'n werden geregistreerd nadat zij de opleiding tot TG, die in 1993 in Utrecht van start ging op basis van de adviezen van de hiertoe door de toenmalige NVG benoemde commissie BACTAG, met succes hadden afgerond. Er zijn momenteel 50 TG'n, waarvan er 21 in Utrecht zijn opgeleid.

De opleiding tot TG in Utrecht duurt 3 jaar en beslaat 2 dagen per week. Het eerste jaar kenmerkt zich door kennisvergroting van het vakgebied van de TG en oriëntatie op patiëntenzorg. In het tweede jaar ligt de nadruk op de patiëntenzorg en in het derde wordt daarnaast gewerkt aan een afstudeerscriptie. Het beoordelen van wetenschappelijke publicaties en verschillende stages zijn gedurende de gehele opleiding terugkerende activiteiten. Toegang tot de opleiding hebben gemotiveerde BIG-geregistreerde tandartsen met minimaal 5 jaar ervaring als tandarts-algemeen practicus.

Sinds 2003 bestaat er in Amsterdam de postinitiële masteropleiding "oral kinesiology". Deze opleiding is gericht op:

- musculo-skeletale stoornissen van het mandibulaire bewegingsapparaat
- slaap-gerelateerde fenomenen (bruxisme, obstructief slaap-apnoe/hypopnoe syndroom)
- slijtage van gebitselementen.

In alle jaren wordt ongeveer de helft van de tijd besteed aan klinische training en de andere helft aan wetenschappelijk onderzoek. De opleiding duurt 3 jaar en beslaat 3 dagen per week. Toegang tot de opleiding hebben tandartsen met affiniteit tot de "orale kinesologie" en met een goede kennis van de Engelse taal. De voorkeur gaat uit naar tandartsen met ervaring als tandarts-algemeen practicus en met kennis van de Nederlandse taal.

Het is één van de taken van het Consilium Gnathologicum (CG) tandartsen die voor een kwalificatie als TG in aanmerking willen komen marginaal te toetsen en als zodanig te (her)registreren. Hiermee samenhangend bewaakt het CG, in overleg met het bestuur van de NVGPT, de competenties waarover een TG dient te beschikken en evalueert zij periodiek de opleiding(en) tot TG.

Het doel van deze notitie is het formuleren van een actueel referentiekader volgens welke het niveau van de in Nederland werkende tandarts-gnathologen en de instellingen die de TG'n opleiden kunnen worden geëvalueerd. In deze notitie wordt het vakgebied van de TG omschreven en worden de competenties van de 'moderne' TG geformuleerd. Tenslotte worden de contouren aangegeven voor een op het verwerven van deze vaardigheden gerichte opleiding tot TG.

Het is de hoop van het CG dat de omschreven competenties voldoende aanknopingspunten bieden voor het specificeren van de eindtermen door de opleiding(en).

2. Plaatsbepaling van het vakgebied

De tandarts-gnatholoog is een gedifferentieerd tandarts. Het vakgebied van de TG bouwt dan ook nadrukkelijk voort op de opleiding tot tandarts. De hierin verworven kennis en vaardigheden dienen dan ook als ingangseisen voor de opleiding tot TG.

Het vakgebied van de TG betreft de diagnostiek en behandeling van aandoeningen van het mandibulaire bewegingsapparaat (= temporo-mandibulaire stoornissen, een vertaling van de internationaal gangbare aanduiding "temporomandibular disorders (TMD's)"), met uitzondering van de behandeling van de systemische aandoeningen van het bewegingsapparaat (reumatologie) en de chirurgische behandeling van het kaakgewricht (kaakchirurgie). Tevens omvat het vakgebied de voor de TMD's en orofaciale pijnen relevante kennis uit aanpalende tandheelkundige en medische specialismen (waarvan kaakchirurgie, neurologie, reumatologie, revalidatie, psychiatrie, keel-, neus- en oorheelkunde en anesthesiologie de belangrijkste zijn) en disciplines (zoals psychologie, fysiotherapie en logopedie). Voor het vakgebied van de TG zijn in het bijzonder van belang:

1. het herkennen en diagnosticeren van aandoeningen die gepaard gaan met orofaciale pijn en van belang zijn voor de differentiële diagnostiek van temporomandibulaire stoornissen, i.c. aandoeningen die uitgaan van andere structuren in het orofaciale gebied en die worden gekenmerkt door nociceptieve, neuropathische of neurovasculaire / vasosympathische pijn;
2. psychologische, sociale en psychiatrische aspecten die een relatie hebben tot orofaciale pijnen en temporomandibulaire stoornissen;
3. kennis van de revalidatiegeneeskunde voor zover deze betrekking heeft op het mandibulaire bewegingsapparaat;
4. een zekere, doch in omvang relatief beperkte, hoeveelheid kennis en kunde van de tandheelkundige specialismen (orthodontie en kaakchirurgie) en differentiaties (bijv. prothetische tandheelkunde, restauratieve tandheelkunde, implantologie, endodontologie, parodontologie);
5. "evidence-based clinical practice" principes en toepassing daarvan.

Bovenstaande betreft vooral de terreinen waarbinnen de specifieke competenties van de TG kunnen worden verworven; uiteraard zal de TG daarnaast over een aantal algemene vaardigheden moeten beschikken (zie paragraaf 3).

De differentiatie 'gnathologie' moet nadrukkelijk worden gezien als een '*entiteit*', net als de andere differentiaties en specialismen, hoewel er tegelijkertijd gemeenschappelijke gebieden zijn. Het op het beoogde niveau functioneren van de TG vereist een "open mind" ten aanzien van andere, voor de gnathologie relevante, differentiaties. Respect voor en zicht op elkaars vakgebied zal het niveau van de betrokken differentiaties en de wederzijdse communicatie alleen maar ten goede komen. Iets soortgelijks geldt voor de relatie van de TG tot de genoemde specialismen en disciplines, in het bijzonder de reumatologie, fysiotherapie en psychologie.

Anderzijds is het ongewenst (en waarschijnlijk ook onmogelijk) het volledig beheersen van andere differentiaties tot een onderdeel van de opleiding tot TG te maken. Wanneer de opleiding naast de gnathologie (een groot deel van) een andere differentiatie omvat, gaat dit vrijwel zeker ten koste van het niveau van beide. Om beide differentiaties tot hun recht te laten komen is waarschijnlijk een aanzienlijke verlenging van de opleidingsduur noodzakelijk. Als voorbeeld zal het aandeel van de 'gnathologie' binnen een deeltijd-opleiding "Bijzondere Tandheelkunde" te beperkt zijn voor een automatische registratie als TG na het afronden van deze opleiding; het volledig incorporeren van de opleiding tot TG in een dergelijke opleiding zal waarschijnlijk een voltijds opleiding "Bijzondere Tandheelkunde" noodzakelijk maken.

Een opleiding tot TG is niet (tevens) een opleiding tot wetenschappelijk onderzoeker. Wel zal de opleiding gebruik (moeten) maken van wetenschappelijke principes die kunnen worden toegepast bij het bestuderen, beoordelen en toepassen van de op de differentiatie betrekking hebbende wetenschappelijke literatuur ('evidence-based clinical practice').

3. Competenties

Met de opleiding tot tandarts-gnatholoog wordt beoogd een aantal *algemene* en *differentiatiegebonden* competenties te verwerven. De algemene competenties betreffen het handelen van de tandarts-gnatholoog als medicus en zijn, volledigheidshalve, opgenomen in bijlage 1.

3.1. Differentiatiegebonden competenties

De specifieke differentiatiegebonden competenties betreffen het vakgebied van de TG, zoals in hoofdstuk 2 is omschreven. Van de TG mag worden verwacht dat hij¹:

1. beschikt over kennis en begrip van het vakgebied
2. in staat is tot het diagnosticeren en adequaat managen van de voor het vakgebied relevante aandoeningen
3. zich ervoor inzet zijn kennis en kunde op peil te houden en uit te dragen.

Deze competenties worden hieronder nader toegelicht.

3.1.1. Kennis en begrip

De tandarts-gnatholoog beschikt over kennis en begrip van het mandibulaire bewegingsapparaat en stoornissen daarvan alsook van de hieraan gerelateerde orofaciale pijn en van pijnen die van belang zijn voor een adequate differentiële diagnostiek.

Omschrijving

De tandarts-gnatholoog heeft brede algemene kennis en begrip van de anatomie en fysiologie van orofaciale structuren, in het bijzonder het kaakgewricht, de orofaciale en cervicale musculatuur en de gebitsocclusie- en articulatie, alsook van de anatomie en neurofysiologie van het trigeminussysteem en andere relevante hersenzenuwen, de relaties tussen structuren die hierdoor worden geïnnerveerd en de centrale verwerking van perifere informatie. Voorts heeft de tandarts-gnatholoog kennis en begrip van psychologische en psychosociale factoren in relatie tot pijn en mandibulaire musculo-skeletale aandoeningen.

Specificatie

De tandarts-gnatholoog beschikt over kennis en begrip van

1. de epidemiologische kenmerken van temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
2. de anatomie van de structuren die betrokken kunnen zijn bij temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
3. het mechanisme van fysiologische en pathologische processen die aan pijn en functiestoornissen in het craniofaciale gebied ten grondslag kunnen liggen
4. hoe temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn zich verhouden tot de relevante tandheelkundige, medische, psychologische en sociale wetenschappen
5. relevante klinisch epidemiologische en wetenschappelijke principes voor het op waarde schatten van de diagnostische, preventieve en therapeutische 'state of the art'

¹ De tekst is uiteraard van toepassing op alle tandarts-gnathologen, mannen zowel als vrouwen. Waar in de tekst "hij" of "hem" geschreven staat, kan derhalve ook "zij" of "haar" worden gelezen.

6. de biologische, psychologische en sociale factoren, die tot het ontstaan en onderhouden van temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn kunnen bijdragen.

3.1.2. Diagnostiek, klinische besluitvorming en management

De tandarts-gnatholoog is in staat tot diagnostiek en klinische besluitvorming van temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn, alsook tot management van temporomandibulaire stoornissen en hieraan gerelateerde orofaciale pijn.

Omschrijving

De TG heeft brede algemene kennis en begrip over de diagnostische kenmerken van orofaciale pijnen en mandibulaire bewegingsstoornissen, alsook daarmee verband houdende mogelijke etiologische, epidemiologische en pathofysiologische aspecten. De TG is in staat tot het afnemen van een volledige anamnese en uitvoeren van een klinisch onderzoek van het orofaciale gebied en daaraan gerelateerde structuren. De TG is zich bewust van de diagnostische waarde en de beperkingen van beschikbare diagnostische methoden en hulpmiddelen (inclusief beeldvorming, laboratoriumtests, diagnostische analgesie, bewegingsregistraties, etc.). De TG is zich bewust en heeft kennis van fenomenen als gerefereerde pijn en pijn-uitstralingspatronen. De TG is voldoende op de hoogte van actuele evidence-base van behandelingsmethoden en strategieën voor de genoemde aandoeningen, hun indicatiegebieden en contra-indicaties. De TG is in staat de gangbare en tot zijn competentie behorende behandelingen uit te voeren en is in staat de patiënt adequaat te informeren over behandelingen die door andere specialisten moeten worden uitgevoerd.

Specificatie

De tandarts-gnatholoog is in staat tot

1. het zodanig beoordelen van de klachten en conditie van patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijnstoornissen dat hiermee inzicht wordt verkregen in de diagnose en aan de aandoening bijdragende factoren
2. het systematisch uitvoeren van een onderzoek (anamnese, klinisch onderzoek en gericht aanvullend onderzoek) van patiënten met klachten van temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn, op basis waarvan een differentiële diagnose en een passend behandelplan kan worden geformuleerd
3. empathisch begrip voor de problemen en behoeften van patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
4. het herkennen van een mogelijke relatie met pathologische aandoeningen en functiebeperkingen van de cervicale regio die verdere verdieping behoeven
5. het verschaffen van informatie over en het verantwoorden van het behandelingsbeleid bij patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn, waar geïndiceerd in teamverband
6. het coördineren van een teamaanpak bij de behandeling van patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
7. het uitvoeren van 'counseling', het aan de patiënt duidelijk maken van de aard van de stoornis en het geruststellen van de patiënt
8. het beoordelen van de prognose en behandelingsuitkomsten en evalueren van de zorg voor patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
9. het initiëren en (doen) uitvoeren van ontspanningstherapie, mobiliserende oefeningen en massage
10. het initiëren en (doen) uitvoeren van occlusale / orthopedische stabilisatie
11. het toepassen van de principes van de klinische farmacologie en het veilig voorschrijven van de juiste medicamenten
12. het gericht verwijzen van patiënten naar collegae in de zorg

13. goede samenwerking met specialisten op andere tandheelkundige gebieden (radiologie, restauratieve tandheelkunde, endontologie, prothetische tandheelkunde, orthodontie, kaakchirurgie, enz.), alsook met medische specialismen (met name revalidatie, kno-heelkunde, neurologie, reumatologie, psychiatrie) en andere disciplines (bijv. fysiotherapie, logopedie, psychologie).

3.1.3. Wetenschap en samenleving

De tandarts-gnatholoog is in staat zijn kennis te verbreden en te verdiepen, deze toe te passen en uit te dragen.

Specificatie

De tandarts-gnatholoog is in staat tot

1. het vinden en het kritisch beoordelen van de relevante wetenschappelijke literatuur met betrekking tot temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn
2. het (mondeling dan wel schriftelijk) verspreiden van kennis over temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn.

De tandarts-gnatholoog

3. beschikt over zodanige brede en verdiepte kennis van de mechanismen van normale en pathologische processen die aan temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn ten grondslag liggen, dat hij als expert, consultant en/of wetenschappelijk onderzoeker op kan treden.

4. Aanbevelingen voor de opleiding tot tandarts-gnatholoog

De contouren van de opleiding tot TG worden primair bepaald door de relatieve volumes van de onderdelen daarvan.

4.1. Theoretische inhoud

1. specifieke kennis op het gebied van de temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijnen
2. gericht verdiepen van tandheelkundige en medische basiskennis en van relevante kennis van aanpalende tandheelkundige en medische vakgebieden
3. verbreden van de kennis op het gebied van algemene competenties en met de gnathologie verband houdende disciplines
4. wetenschappelijke basiskennis (beginselen 'evidence-based' practice).

4.2. Klinische ervaring (patiëntenzorg)

1. casuïstiek
2. diagnostiek
3. behandeling.

4.3. Wetenschappelijk onderzoek

Uitwerking:

Ingangseisen voor de opleiding

De opleiding tot TG is primair een *klinische* opleiding. Uit het voorgaande wordt duidelijk dat deze opleiding een op zich staande entiteit is en niet ligt in het verlengde van wat men in de algemene praktijk toch al doet. Het is "een vak apart". Als uitgangspunt geldt echter wel het *niveau van een afgestudeerde tandarts*, zowel op klinisch terrein alsook op het terrein van de wetenschappelijke scholing en andere reeds tijdens de opleiding tot tandarts verworven competenties.

De laatste jaren hebben zich zowel binnen het vakgebied van de TG als binnen de opleidingen tot tandarts aanzienlijke veranderingen voorgedaan:

1. Ten aanzien van het vakgebied van de TG heeft zich de laatste decennia een duidelijke oriëntatiewijziging voltrokken: van een overwegend mechanistische benadering naar een meer medisch-biologische benadering van orofaciale pijn en mandibulaire functiestoornissen. Het beoordelen van de occlusale verhoudingen van zowel de dentate als de (partieel) edentate mond verdient uiteraard nog steeds ruime aandacht, maar mede door deze koerswijziging is uitgebreide gebitsrehabilitatie op grond van de pijn- en disfunctieproblematiek zelden geïndiceerd.

2. De veranderingen binnen de opleidingen tot tandarts zijn nog steeds gaande en betreffen versterking van de medisch-biologische basiskennis, de wetenschappelijke scholing en het 'patient management'. Door een al vroeg ingezette individuele profilering komt mogelijk tijdens de studie al ruimte voor een aanzet in de richting van tandheelkundige differentiaties.

Mede door bovengenoemde ontwikkelingen ziet het CG geen reden de in het verleden aangebrachte drempel (meer dan 5 jaar ervaring als tandarts-algemeen practicus) voor deze opleiding te handhaven. Er is uiteraard geen enkel bezwaar tegen de instroom van ervaren tandartsen. Het CG vindt het echter belangrijk dat ook jonge, enthousiaste, getalenteerde en gemotiveerde pas afgestudeerde tandartsen deze mogelijkheid kunnen benutten, voordat zij zich qua praktijkvoering of qua levensstijl zodanig hebben georganiseerd dat zij onvoldoende tijd kunnen of willen vrijmaken voor een dergelijke opleiding. Een goede mix lijkt in het voordeel van beide 'groepen' en daarmee van de TG'n te zijn.

Theoretisch kader

Het vakgebied dicteert een brede inhoudelijke oriëntatie met internationaal geaccepteerde handboeken en 'sleutelartikelen' als basis (zie bijlage 2), een sterk interdisciplinair karakter (echter nadrukkelijk zonder de TG te willen opleiden tot neuroloog, prothetist, orthodontist, onderzoeker etc.) en voldoende diversiteit ten aanzien van verschillende inzichten en zienswijzen.

De structuur van de opleiding zal de verhouding tussen de respectievelijke volumina (patiëntenzorg, theoretisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek) duidelijk moeten weerspiegelen. Voor een differentiatie als 'tandarts-gnatholoog' staat het opdoen van ervaring in de patiëntenzorg centraal en is de patiëntenzorg leidend voor de andere (theoretische) aspecten van de opleiding.

Patiëntenzorg

Uitgaande van een probleemgestuurde inrichting van het theoretische onderwijs en het doel een klinisch op het gebied van de TMDs en orofaciale pijn voldoende ervaren en geuitleerd gedifferentieerd tandarts af te leveren, zal het volume 'patiëntenzorg' relatief groot moeten zijn. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen de confrontatiefrequentie met nieuwe patiënten en het aantal patiënten dat tijdens de opleiding door de TG daadwerkelijk moet worden behandeld.

Voor het bereiken van genoemde doelstelling is het noodzakelijk dat de TG-i.o. in voldoende mate met een grote diversiteit aan nieuwe patiënten wordt geconfronteerd. Om dit te bereiken zal de TG-i.o. in staat moeten worden gesteld aanzienlijk meer casus te beoordelen dan die welke hij zelf daadwerkelijk behandelt. De daadwerkelijke behandeling zal naast de technische aspecten ook de evaluatie van de effecten daarvan moeten omvatten.

De duur van de opleiding alsook het aantal dagen per week bepaalt voor een belangrijk deel de patiënten 'flow'. Voor het opdoen van voldoende ervaring in het diagnosticeren en behandelen van patiënten is een opleidingsduur van 3 jaren, waarbij wordt uitgegaan van 4 klinische dagdelen per week, geen overdreven vereiste.

Wetenschappelijk onderzoek

Het doen van wetenschappelijk onderzoek is *geen* primair doel van de opleiding tot tandarts-gnatholoog. Wel zal de tandarts-gnatholoog voldoende moeten worden geschoold in het selecteren, kritisch beoordelen en toepassen van gepubliceerd onderzoek. Ook het kritisch beoordelen van casus tegen, onder meer, een wetenschappelijke achtergrond zal tot de competenties van de tandarts-gnatholoog moeten behoren. Het is aan de opleidingen hoe hieraan precies invulling wordt gegeven.

Aanbeveling

Voor het verkrijgen van een brede theoretische basis en van zicht verschillende zienswijzen binnen het vakgebied is het belangrijk dat de TG-i.o. patiënten in verschillende settings ziet. Dit geeft hem de kans in de praktijk kennis te maken met verschillende benaderingen van de materie en deze vervolgens kritisch te beschouwen. Door hiervoor centra te benadering met specifieke expertisegebieden zal deze aanpak tevens kunnen bijdragen tot inhoudelijke verdieping.

Het CG adviseert dan ook de mogelijkheden te exploreren van een interuniversitair opgezet curriculum, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de in Nederland en Vlaanderen (en ook daarbuiten) aanwezige expertise. Bovendien bevordert deze aanpak de onderwijsefficiëntie (er wordt immers slechts een beperkt aantal mensen per jaar opgeleid!). Dit is te bereiken door (bij)scholing op verschillende locaties, 'site visits' en gerichte stages.

Het is te prefereren hierbij ook internationale contacten te benutten. Door het Educational Committee van de EACD wordt een voorstel uitgewerkt voor een 'postgraduate curriculum' dat kan worden gedragen door vertegenwoordigers van verschillende landen en als basiscurriculum zou kunnen functioneren voor elke 'postgraduate' opleiding, alsook voor de circulerende ideeën over een internationale Masters opleiding. Een opleiding tot TG in Nederland (en Vlaanderen) die de in de Nederlandssprekende regio aanwezige expertise op efficiënte wijze en ten volle benut zou zowel een voorbeeld alsook een stimulans betekenen voor de huidige Europese ontwikkelingen. Voorop staat echter dat de TG'n worden opgeleid om in Nederland, rekening houdend met het Nederlandse zorgsysteem, patiënten met temporomandibulaire stoornissen en orofaciale pijn te behandelen.

April 2006 – November 2006, het Consilium Gnathologicum a.i.:
Dr. P.G.F.C.M. Battistuzzi, Prof. Dr. Em. J. de Boever, Prof. Dr. A. de Laat, Prof. Dr. B. Stegenga (voorzitter), Drs. F. de Vries, Dr. K. Wabeke

BIJLAGE 1

Algemene competenties van de tandarts-gnatholoog

Medisch handelen

De tandarts-gnatholoog

1. beschikt over de kennis en vaardigheden naar de stand van het vakgebied, beschouwt deze kritisch en past deze kritisch toe
2. past het diagnostisch, therapeutisch en preventief arsenaal van het vakgebied evidence-based² toe
3. levert effectieve en ethisch verantwoorde patiëntenzorg
4. is in staat de voor bovenstaande vereiste informatie snel te vinden en deze correct toe te passen.

Communicatie

De tandarts-gnatholoog

1. onderhoudt goede en positieve behandelrelaties met patiënten
2. luistert en verkrijgt doelmatig relevante patiënteninformatie
3. bespreekt de informatie met patiënten
4. registreert de informatie en doet mondeling en schriftelijk (zowel in een inzichtelijk dossier alsook in de correspondentie) verslag over patiëntencasus en patiëntenzorg.

Samenwerking (indien van toepassing)

De tandarts-gnatholoog

1. overlegt doelmatig met collegae en andere zorgverleners
2. verwijst patiënten op adequate wijze
3. is in staat tot effectieve intercollegiale consultatie
4. draagt bij aan effectieve interdisciplinaire samenwerking.

Kennis en wetenschap

De tandarts-gnatholoog

1. draagt bij tot het ontwikkelen, verbreden en verspreiden van wetenschappelijke kennis met betrekking tot het vakgebied
2. ontwikkelt een persoonlijk bij- en nascholingsplan en houdt dit bij
3. bevordert de deskundigheid van collegae, patiënten en andere betrokkenen.

Maatschappelijk handelen

De tandarts-gnatholoog

1. kent en herkent de determinanten van ziekte en ziektegedrag
2. bevordert de gezondheid van patiënten
3. handelt volgens de wettelijke bepalingen
4. treedt adequaat op bij incidenten in de zorgverlening.

² Onder 'evidence-based' wordt verstaan: het handelen op basis van het best beschikbare wetenschappelijke bewijs, met inachtneming van de wensen en voorkeuren van de patiënt, de specifieke omstandigheden en de klinische ervaring van de clinicus. Zie ook: Stegenga & Dijkstra, NTvT 2006

Organisatie

De tandarts-gnatholoog

1. draagt zorg voor en handhaaft een gezonde balans van patiëntenzorg en persoonlijke ontwikkeling
2. verleent de zorg effectief en doelmatig
3. is in staat de besteding van beschikbare middelen voor de patiëntenzorg te verantwoorden
4. maakt optimaal gebruik van informatietechnologie (m.n. ten behoeve van de patiëntenzorg) en van bij- en nascholing.

Professionaliteit

(Opmerking: aan de competentie van professionaliteit kan niet worden voldaan als de bovengenoemde niet zijn bereikt)

De tandarts-gnatholoog

1. levert hoogstaande patiëntenzorg op integere, oprechte en betrokken wijze
2. vertoont persoonlijk en interpersoonlijk professioneel gedrag
3. kent de grenzen van de eigen competentie en handelt daarbinnen
4. oefent zijn vakgebied uit naar de gebruikelijke ethische beroepsnormen.

BIJLAGE 2: (Inter)nationaal geaccepteerde handboeken en sleutelartikelen

Dworkin SF, LeResche L. Research diagnostic criteria for temporomandibular disorders: review, criteria, examinations and specifications, critique. *J Craniomandib Disord Facial Oral Pain* 1992; 6:301–355.

Laskin DM, Greene CS, Hylander WL. *Temporomandibular disorders: an evidence-based approach to diagnosis and treatment*. Chicago: Quintessence, 2006.

Lund JP, Lavigne G, Dubner R, Sessle BJ. *Orofacial Pain: From Basic Science to Clinical Management*. Chicago: Quintessence, 2001.

Okeson JP (ed). *Orofacial pain. Guidelines for assessment, diagnosis and management*. Chicago: Quintessence, 1996.

Okeson JP. *Bell's Orofacial Pains*, 6th ed. Chicago: Quintessence, 2005.

Okeson JP. *Management of temporomandibular disorders and occlusion*. St Louis: Mosby-YearBook, 2003.

Projectgroep musculoskelettale stoornissen van het kauwstelsel. Consensus over diagnostiek en therapie in de gnathologie. *Ned Tijdschr Tandheelkd* 2003; 110:281-287.

Sessle BJ. Acute and chronic craniofacial pain: brainstem mechanisms of nociceptive transmission and neuroplasticity, and their clinical correlates. *Crit Rev Oral Biol Med* 2000; 11:57–91.

Svensson P, Graven-Nielsen T. Craniofacial muscle pain: review of mechanisms and clinical manifestations. *J Orofac Pain* 2001; 15:117–145.

Zakrzewska JM, Harrison SD. *Assessment and Management of Orofacial Pain*. Amsterdam: Elsevier, 2002.

Zarb GA, Carlsson GE, Sessle BJ, Mohl ND. *Temporomandibular Joint and Masticatory Muscle Disorders*. Copenhagen: Munksgaard, 1994.

(Peildatum: april 2006)